

Forslag

til

Lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring.

(Forhøjelse af dækningsprocent, pristalsregulering af dagpenge og kassernes forbrug af formue m. v.)

Fremsat den 10. februar 1972 af *arbejdsministeren*.

§ 1.

I lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, jfr. lovbekendtgørelse nr. 314 af 22. juni 1971, foretages følgende ændringer:

1. I § 41, stk. 1, nr. 1, indsættes efter „Grønland,“: „jfr. dog stk. 5.“, og som stykke *stk. 5.* indsættes:

„*Stk. 5.* Arbejdsministeren kan bemyndige arbejdsdirektøren til, efter forhandling med landsarbejdsnævnet, under forudsætning af gensidighed at fravige bopælskravet i stk. 1, nr. 1, for personer, der arbejder her i landet, men har bopæl i udlandet (grænsegængere)“.

2. I § 42, stk. 2, indsættes efter „kassen“: „jfr. dog § 41, stk. 5“.

3. § 51, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

„Dagpenge kan til det enkelte medlem højst udbetales med et beløb, der udgør 9/10 af summen af medlemmets hidtidige ar-

bejdsfortjeneste og beløb, hvormed arbejdsfortjenesten inden for vedkommende fag senere er ændret i kraft af pristalsreguleringen“.

4. I § 51, stk. 2, ændres „4/5 af hans hidtidige arbejdsfortjeneste.“ til: „det beløb, der kan udbetales efter stk. 1“.

5. § 58, stk. 1, nr. 1, ophæves.
Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 1 og nr. 2.

6. I § 75 udgår: „§ 58, stk. 1, nr. 1, og“.

7. I § 77, stk. 2, ændres „10 pct.“ til: „15 pct.“.

8. I § 111, stk. 1, ændres „1972“ til: „1973“.

§ 2.

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 1972.

Stk. 2. Pristalsreguleringen i § 1, nr. 3, anvendes første gang på grundlag af reguleringspristallet for juli 1972.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lov nr. 114 af 24. marts 1970 om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Folketingstidende 1969-70, FF sp. 3233, 3605, 3442 og 4473, tillæg A sp. 2369, tillæg B sp. 673 og tillæg C sp. 321) er bekendtgjort ved arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 3. kt. j. nr. 15.1-79.

relse nr. 314 af 22. juni 1971. De mellemliggende lovændringer er ikke medtaget her, da disse er uden betydning for nærværende lovforslag.

Lovforslaget indeholder forslag om en forhøjelse af grænsen for dagpengenes størrelse i forhold til det enkelte medlems sædvanlige arbejdsindtægt, om

dyrtidsregulering af beregningsgrundlaget for arbejdsløshedsdagpenge, om forhøjelse af arbejdsløshedskassernes mulighed for forbrug af egen formue samt en adgang for arbejdsministeren til at fravige bopælskravet for grænsegængere.

Herudover indeholder forslaget ændringer af overvejende teknisk karakter samt en forlængelse af overgangsbestemmelsen om nyuddannedes ret til dagpenge.

Fremsættelsen af forslagene om forhøjelse af dækningsprocenten og dyrtidsregulering af beregningsgrundlaget for dagpengene er begrundet i et ønske fra regeringens side ved ledighed at stille de arbejdsledige, specielt de lavtlønnede, bedre økonomisk end efter de hidtidige regler.

Ved en forhøjelse af dækningsprocenten til 9/10 bringes der overensstemmelse mellem arbejdsløshedsdagpengene og den forhøjelse af dækningsprocenten for syge- og barseldagpenge der for tiden overvejes samt med de gældende regler for ulykkesforsikringsdagpengene.

Efter det i sidste folketingssamling fremsatte forslag til lov om dagpenge ved sygdom, tilskadekomst eller fødsel kan dagpenge ligeledes højst udgøre 90 pct. af den dagpengegivende indtægt.

Spørgsmålet om forhøjelse af dækningsprocenten fra 4/5 til 9/10 har tidligere været behandlet i folketinget.

Følgende lovforslag herom har været fremsat:

Privat lovforslag fremsat den 21. november 1968, (Folketingstidende 1968/69, FF sp. 1794, 2615, tillæg A sp. 1971). Dette lovforslag blev genfremsat den 16. oktober 1969 (Folketingstidende 1969/70, FF sp. 450, 1256, tillæg A sp. 691 og tillæg B sp. 3025).

Privat lovforslag fremsat den 28. oktober 1969 (Folketingstidende 1969/70, FF sp. 671, sp. 1256, tillæg A sp. 1019 og tillæg B sp. 3025).

Ændringsforslag til ovennævnte lov nr. 114 af 24. marts 1970 (Folketingstidende 1969/70, FF tillæg B sp. 673).

Ændringsforslag til lov nr. 104 af 25. marts 1971 (Folketingstidende 1970/71, FF sp. 4644, tillæg B sp. 967, 977 og 985).

For så vidt angår skønnet over de økonomiske følger for staten af den foreslåede forhøjelse af dækningsprocenten og ændring af beregningsgrundlaget for dagpengene henvises til det derom i bemærkningerne nedenfor til lovforslagets § 1 nr. 3 anførte.

Forhøjelsen af dækningsprocenten vil ikke medføre konsekvenser for den godtgørelse, der ydes som økonomisk støtte til deltagere i specialarbejderuddannelsen, efteruddannelsen af faglærte og omskolingsordningen. Da denne godtgørelse ydes med

dagpengesatsen uden hensyn til deltagernes hidtidige indtægt vil den foreslåede forhøjelse medføre en formindskelse af forskellen mellem arbejdsløshedsunderstøttelsen og godtgørelsen.

De øvrige ændringer skønnes ikke at medføre merudgifter for staten.

I et bilag til lovforslaget er de gældende regler i arbejdsløshedsloven og ændringerne heri opstillet som paralleltekster.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Til nr. 1 og 2.

Efter lovens § 41, stk. 1, nr. 1, er det en betingelse for optagelse som nydende medlem af den danske arbejdsløshedsforsikring, at man har bopæl her i riget, bortset fra Grønland og Færøerne, jfr. § 42, stk. 2.

Disse bestemmelser udelukker, at personer, der bor uden for Danmark, men som har beskæftigelse her i landet (grænsegængere), kan blive medlem af en anerkendt dansk arbejdsløshedskasse, hvilket har skabt problemer både i forhold til den vesttyske og den svenske arbejdsløshedsforsikring.

Ved en tilslutning til de Europæiske Fællesskaber vil grænsegængerproblemet dog blive løst i forhold til Den Tyske Forbundsrepublik, jfr. rådsforordning 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på lønmodtagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet.

I overensstemmelse med en henstilling fra et Nordisk Arbejdsløshedsforsikringsmøde i København den 25. november 1971 foreslås derfor at indføre en bestemmelse, hvorefter arbejdsministeren kan bemyndige arbejdsdirektøren til — under forudsætning af gensidighed — at fravige bopælskravet for grænsegængere.

Til nr. 3.

a. Forhøjelse af dækningsprocent.

Grænsen for dagpengenes størrelse i forhold til den pågældendes sædvanlige arbejdsindtægt foreslås forhøjet fra 4/5 af medlemmets daglige fortjeneste til 9/10 heraf. Forslaget må navnlig anses for påkrævet af hensyn til de lavestlønnede.

Merudgifterne til dagpenge og refusion fra staten, jfr. § 79, ved forslagets gennemførelse skønnes med den pr. 1. april 1971 gældende maksimumssats på 93 kr. at blive ca. 30 mill. kr.

Merindtægter i medlemsbidrag, der udgør årligt et beløb svarende til 2,25 gange dagpengenes størrelse, jfr. § 76, skønnes med samme maksimumssats at blive ca. 4,5 mill. kr.

Begge disse tal er beregnet under forudsætning af en ledighedsprocent på knap 3.

Ved 1 pct.'s forøgelse af ledigheden vil merudgifterne til dagpenge og refusion stige med ca. 13 mill. kr., uden at der vil blive tale om merindtægter af medlemsbidrag.

Da maksimumssatsen pr. 1. april 1972 skønnes at blive 106 kr., skal de nævnte tal i forhold til finansåret 1972/73 forhøjes med knap 14 pct.

b. Dyrtingsregulering af beregningsgrundlaget for dagpengene.

Efter den gældende bestemmelse kan dagpenge højst udbetales med $\frac{4}{5}$ af medlemmets hidtidige arbejdsfortjeneste.

Med denne formulering er det udelukket at foretage en regulering af dagpengene i takt med den almindelige lønstigning på grund af udbetalte dyrtidsportioner, hvis dette ikke kan ske på grundlag af senere arbejdsperioder.

Efter den gældende regel kan det derfor ske, at langvarigt ledige får deres dagpenge beregnet på grundlag af en arbejdsfortjeneste, der ligger over 2 år tilbage.

Efter forslaget skal den arbejdsfortjeneste, der danner grundlag for beregningen af dagpengene, tillægges beløb, hvormed lønnen inden for vedkommende faglige område ændres i kraft af pristalsreguleringen.

Dagpengene, der efter forslaget højst kan udgøre 90 pct. af dette beregningsgrundlag, vil derfor blive reguleret i takt med pristalsreguleringen, idet de dog i intet tilfælde kan overstige den af kassen fastsatte sats.

Med forslaget tilsigtes der ikke nogen ændring i reglerne om fremgangsmåden ved beregning af medlemmets hidtidige arbejdsfortjeneste, således som disse er fastsat af arbejdsdirektøren.

Forslaget vil ligesom forhøjelsen af dækningsprocenten navnlig komme de lavestlønnede til gode.

Udgifterne ved en ledighed på knap 3 pct. og ved udløsning af een dyrtidsportion hvert halve år skønnes på helårsbasis at blive ca. 4,5 mill. kr.

Dette beløb er beregnet under forudsætning af, at udløsning af en dyrtidsportion med de nugældende antal ugentlige arbejdstimer vil medføre en forhøjelse af daglønnen med 2,09 kr., som med en 90 pct.'s grænse vil kunne medføre en forhøjelse af dagpengene til det enkelte medlem med indtil 1,88 kr., alt under hensyn til den af vedkommende kasse fastsatte maksimale dagpengesats.

Da ændringen første gang finder anvendelse i forbindelse med pristallet for juli 1972, d. v. s. pr. 1. september 1972, kan merudgiften for finansåret 1972/73 anslås til ca. $\frac{1}{3}$ af det nævnte beløb.

Til nr. 4.

Ændringen er en konsekvens af ændringen i § 51, stk. 1, 1. pkt.

Til nr. 5.

Ifølge den nugældende lovs § 58, stk. 1, nr. 1, fastsætter arbejdsdirektøren efter forhandling med landsarbejdsnævnet regler om retten til dagpenge for et medlem, som er beskæftiget i en virksomhed, hvori arbejdstiden efter aftale mellem arbejdsgiver og lønmodtagere er nedsat med mere end $\frac{1}{3}$ af normal arbejdstid.

Reglen forudsætter, at de medlemmer, som arbejder på nedsat tid og i forbindelse hermed får udbetalt dagpenge, skal være tilmeldt arbejdsformidlingen som arbejdssøgende; de pågældende må således i givet fald afgå fra virksomheden for at overtage arbejde i fuld, sædvanlig arbejdstid, når sådant arbejde anvises dem.

Bestemmelsen har været indeholdt i arbejdsløshedsloven siden 1921, dog således at det indtil 1. april 1967 beroede på den enkelte kasses bestemmelse, dels om der skulle udbetales forholdsmæssige dagpenge, når arbejdstiden var nedsat med mere end $\frac{1}{3}$, dels hvor meget arbejdstiden skulle være nedsat, før udbetaling kunne finde sted. Fra 1. april 1967 er det obligatorisk for kasserne at yde dagpenge under arbejde på nedsat tid og efter ensartede regler.

Ved lov nr. 114 af 24. marts 1970 indførtes i § 59, stk. 1, en regel om, at et medlem, som er arbejdssøgende til arbejde i fuld, sædvanlig arbejdstid, er berettiget til dagpenge, hvis medlemmet overtager arbejde af kortere varighed end denne arbejdstid, men at dagpengene i så fald nedsættes. Af kravet om, at medlemmet skal være arbejdssøgende følger, at vedkommende skal være tilmeldt arbejdsformidlingen, således at han må afgå fra arbejdet, hvis der anvises ham andet arbejde i fuld arbejdstid.

§ 59, stk. 1 gælder ikke for det tilfælde, at den forkortede arbejdstid er aftalt mellem arbejdsgiver og lønmodtagere; i et sådant tilfælde kan der, som anført foran, kun udbetales dagpenge, hvis arbejdstidsnedsættelsen udgør mere end $\frac{1}{3}$ af normal arbejdstid, jfr. § 58, stk. 1, nr. 1.

Ved indførelsen af § 59, stk. 1, i 1970 kunne man på grund af det tidspres, hvorunder loven af 24. marts 1970 blev gennemført, ikke fuldt ud overskue konsekvenserne af samspillet mellem denne bestemmelse og § 58, stk. 1, nr. 1.

Efter at bestemmelserne nu har været administreret side om side igennem nogen tid, har det imidlertid vist sig, at opretholdelsen af § 58, stk. 1, nr. 1, i visse tilfælde kan føre til uheldige resultater, idet § 58, stk. 1, nr. 1, udelukker personer med arbejdstid,

der er nedsat med mindre end 1/3, fra understøttelse, og således i visse situationer vil kunne føre til, at arbejdstiden af understøttelsesmæssige grunde nedsættes mere end beskæftigelsesmæssig nødvendigt. Bestemmelsen foreslås derfor ophævet, således at dagpengeretten for personer, der arbejder på nedsat tid, herefter alene afgøres efter § 59, stk. 1.

Ændringen skønnes ikke at medføre merudgifter.

Til nr. 7.

Fra 1. april 1967 ændredes refusionsordningen mellem det offentlige og kasserne således, at staten ydede kasserne fuld refusion af disses understøttelsesudgifter i det foregående finansår, jfr. lov nr. 40 af 22. februar 1967.

Kasserne indbetalte til gengæld til staten de i loven fikserede medlemsbidrag.

Denne ordning indebar, at staten overtog hele risikoen ved forøgede understøttelsesudgifter ved stigende ledighed, hvorefter kasserne ikke længere havde behov for at opsamle formuer.

Der indførtes derfor en ordning, hvorefter en kasse, som ejer formue er berettiget til at anvende årligt indtil 10 pct. af formuen, således som denne er opgjort pr. 1. april 1967 til dækning af administrationsudgifter og til nedsættelse af de medlemsbidrag, der ellers efter den nugældende § 76, stk. 1 og 2, skulle være betalt af medlemmerne.

Efter forslaget forhøjes kassernes mulighed for forbrug af deres egen formue fra 10 til 15 pct.

Ændringen vil ikke medføre merudgifter, men

alene betyde at kasserne på et tidligere tidspunkt må gøre brug af bestemmelsen i § 79, stk. 2 om a conto-refusion til kasser, som ikke råder over tilstrækkelige reserver til at afholde udgifterne til dagpenge m. v. for hele regnskabsåret.

Til nr. 8.

Ved ændringen pr. 1. april 1971 af loven af 24. marts 1970 forlængedes gyldigheden af § 111 med endnu 1 år, idet overvejelserne i landsarbejdsnævnet og arbejdsdirektoratet omkring nyuddannedes ret til dagpenge ikke var afsluttet på dette tidspunkt.

Disse overvejelser, hvori også arbejdsløshedskassernes samvirke har været inddraget, har endnu ikke resulteret i forslag til en varigere ordning, der har kunnet opnå almindelig tilslutning, men alene i forslag om forlængelse med yderligere 1 år.

Det er ikke uden betænkelighed at forlænge en overgangsordning, der var tænkt kortvarig, idet dette kan skabe uberettigede forventninger om en varigere ordning af lignende karakter for de voksenalterlinge m. fl., som ved § 54 sammenholdt med § 111 pr. 1. april 1970 havde fået frataget deres ret til hurtig adgang til forsikringen.

Arbejdsministeriet har imidlertid ikke på det foreliggende grundlag ment det muligt — mod et almindeligt ønske om forlænget gyldighed — at fremsætte konkrete forslag til en permanent ordning af nyuddannedes ret til understøttelse, hvorfor det foreslås at forlænge overgangsperioden med yderligere 1 år.

I dette bilag opføres i venstre spalte de i lovforslaget nævnte bestemmelser i arbejdsløshedsloven i den nugældende formulering, medens de foreslåede ændringer opføres i højre spalte.

Gældende formulering.

§ 41. Ret til optagelse som nydende medlem har personer,

1. som har bopæl her i riget, bortset fra Færøerne og Grønland,
2. som er mellem 18 og 65 år, og
3. som umiddelbart før begæring om optagelse har haft arbejde som lønmodtager inden for kassens faglige område i mindst 5 uger med en gennemsnitlig arbejdstid på over 30 timer ugentlig, jfr. dog kapitel 11, eller som dokumenterer at kunne få sådant arbejde umiddelbart efter optagelsen.

Stk. 2. Overflytning af et nydende medlem fra anden kasse og overgang fra bidragydende til nydende medlemskab kan ske efter medlemmets fyldte 65. år.

Stk. 3. Ingen må være nydende medlem af mere end én kasse.

Stk. 4. Lærlinge, som er omfattet af § 1 i lov om lærlingeforhold, har ikke ret til optagelse.

§ 42.

Stk. 2. Et medlem, som ikke længere har bopæl her i riget, skal udtræde af kassen.

§ 51. Dagpenge kan til det enkelte medlem højst udbetales med et beløb, der udgør 4/5 af medlemmets hidtidige arbejdsfortjeneste. Arbejdsdirektøren fastsætter regler om fremgangsmåden ved beregning af arbejdsfortjenesten.

Stk. 2. Modtager et medlem i anledning af ledighed ydelser, som ikke er omfattet af denne lov, skal dagpengene nedsættes, således at den samlede daglige pengenhjælp,

Forslag.

1. I § 41, stk. 1, nr. 1, indsættes efter „Grønland,“: „jfr. dog stk. 5“, og som stykke *stk. 5.* indsættes:

„*Stk. 5.* Arbejdsministeren kan bemyndige arbejdsdirektøren til, efter forhandling med landsarbejdsnævnet, under forudsætning af gensidighed at fravige bopælskravet i stk. 1, nr. 1, for personer, der arbejder her i landet, men har bopæl i udlandet (grænsegængere)“.

2. I § 42, stk. 2, indsættes efter „kassen“: „jfr. dog § 41, stk. 5“.

3. § 51, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

„Dagpenge kan til det enkelte medlem højst udbetales med et beløb, der udgør 9/10 af summen af medlemmets hidtidige arbejdsfortjeneste og beløb, hvormed arbejdsfortjenesten inden for vedkommende fag senere er ændret i kraft af pristalsreguleringen“.

Gældende formulering.

medlemmet modtager, ikke overstiger 4/5 af hans hidtidige arbejdsfortjeneste.

§ 58. Efter forhandling med landsarbejdsnævnet fastsætter arbejdsdirektøren regler om udbetaling af dagpenge for søgnehellidage samt om retten til dagpenge for et medlem,

1. som er beskæftiget i en virksomhed, hvori arbejdstiden efter aftale mellem arbejdsgiver og lønmodtagere er nedsat med mere end 1/3 af normal arbejdstid,
2. som under ledighed har bibeskæftigelse som lønarbejder eller ved selvstændig virksomhed, eller hvis ægtefælle driver selvstændig virksomhed, eller
3. som ikke får løn for tidsrum, hvori arbejdet indstilles på grund af vejrliget.

§ 75. § 58, stk. 1, nr. 1 og § 60 finder ikke anvendelse på deltidforsikrede medlemmer.

§ 77.

Stk. 2. En kasse, som har indtægter ud over medlemsbidrag, eller som ejer formue, er berettiget til at anvende indtægterne og tillige årlig indtil 10 pct. af formuen, således som denne er opgjort pr. 1. april 1967, til dækning af administrationsudgifter og til nedsættelse af de medlemsbidrag, der ellers i henhold til § 76, stk. 1 og 2, skulle være betalt af medlemmerne.

§ 111. Den, som i tiden indtil 31. marts 1972 begærer sig optaget som nydende medlem af en arbejdsløshedskasse inden 2 uger efter afslutning af uddannelse, opnår ret til dagpenge 1 måned efter optagelsen, såfremt regler af tilsvarende indhold var gældende i henhold til vedkommende kasses vedtægt indtil lovens ikrafttræden.

Forslag.

4. I stk. 2, ændres „4/5 af hans hidtidige arbejdsfortjeneste“ til: „det beløb, der kan udbetales efter stk. 1“.

5. § 58, stk. 1, nr. 1, ophæves.

Nr. 2 og 3 bliver herefter nr. 1 og nr. 2.

6. I § 75 udgår: „§ 58, stk. 1, nr. 1, og“.

7. I § 77, stk. 2, ændres „10 pct.“ til: „15 pct.“.

8. I § 111, stk. 1, ændres „1972“ til: „1973“.